

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO
OBOWIĄZUJĄCE W KLASIE II W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM NR III IM. J. SŁOWACKIEGO W OTWOCKU
NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I ROZSZERZONYM**

(poziom rozszerzony oznaczony * i wyróżniony kolorem czerwonym)

Cele kształcenia - wymagania ogólne

Podstawa programowa języka polskiego zawiera trzy zasadnicze wymagania ogólne:

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Uczeń rozumie teksty o skomplikowanej budowie; dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; ma świadomość kryteriów poprawności językowej.

2. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany, poznaje niezbędne dla lektury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; odczytuje rozmaite sensy dzieła; dokonuje interpretacji porównawczej.

3. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; ma świadomość własnej kompetencji językowej.

I Zakładane osiągnięcia ucznia - zakres podstawowy

NIEDOSTATECZNY – nie spełnia kryteriów na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ

DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNĄ, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY – to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
1. <u>Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</u>				
a) Czytanie i słuchanie. Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje sens całego tekstu oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; - rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, felieton, reportaż), politycznych (przemówienie) i popularnonaukowych; - rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu; - wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje w tekście znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie - odróżnia znaczenie realne i etymologiczne - wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomość i komentarz - rozpoznaje zastosowane w tekście środki językowe i ich funkcje w tekście; - dokonuje logicznego streszczenia tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi objaśnić sens tekstu i fragmentów oraz funkcję na tle całości - wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym - rozpoznaje manipulację językową w tekstach reklamowych, w języku polityków i dziennikarzy 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; - rozróżnia w dialogu odpowiedzi właściwe i unikowe; - rozpoznaje w wypowiedzi ironię, objaśnia jej mechanizm i funkcję; - rozpoznaje pytania podchwytliwe i sugerujące odpowiedź; 	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń rozpoznaje i wyjaśnia mechanizmy gier językowych
b) Samokształcenie i docieranie do informacji.				
Uczeń:				
- szuka literatury przydatnej do opracowania różnych	- selekcjonuje ją według wskazanych kryteriów	- w zasobach bibliotecznych korzysta zarówno z	- sporządza opis bibliograficzny książki, artykułu, zapisów	- tworzy przedmiotowe bazy danych zawierające informacje

zagadnień;	- korzysta ze słowników i leksykonów, w tym słowników etymologicznych i symboli;	tradycyjnego księgozbioru, jak i z zapisów multimedialnych i elektronicznych, w tym Internetu);	elektronicznych, bibliografię wybranego tematu	zdoływane w toku nauki;
<u>2. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.</u>				
a) Wstępne rozpoznanie. Uczeń:				
- określa problematykę utworu;	- prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z dziełem sztuki;	- rozpoznaje konwencję literacką	- porównuje konwencje	
b) Analiza. Uczeń:				
- wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego - dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne dla określonej epoki - rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja);	- omawia zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego i ich funkcje oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji, genologii) i określa ich funkcje; - porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega cechy wspólne i różne.	- wskazuje środki wyrazu artystycznego i ich funkcje: oksymorony, synekdochy, hiperbole, elipsy, paralelizmy) - analizując teksty dawne, dostrzega różnice językowe (fonetyczne, leksykalne) wynikające ze zmian historycznych;	- wskazuje inne wyznaczniki poetyki danego utworu z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji, genologii i określa ich funkcje;	- zna wyznaczniki poetyki na przestrzeni historii literatury i ich łacińskie odpowiedniki
c) Interpretacja. Uczeń:				
- wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla	- wykorzystuje w interpretacji słowa kluczowe,	wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty literackie,	- porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w	

odczytania sensu utworu -	wyznaczniki kompozycji;	kulturowe, filozoficzne, religijne; - odczytuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.	różnych utworach literackich; - analizuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.	
d) Wartości i wartościowanie. Uczeń:				
- dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne;	- dostrzega związek języka z wartościami	- rozumie, że język podlega wartościowaniu, jest narzędziem wartościowania, a także źródłem poznania wartości	- dostrzega w świecie konflikty wartości (np. równości i wolności, sprawiedliwości i miłosierdzia) oraz rozumie źródła tych konfliktów.	- analizuje rozwój wartości na przestrzeni wieków
3. <u>Tworzenie wypowiedzi.</u>				
a) Mówienie i pisanie. Uczeń:				
- tworzy dłuższy tekst pisany lub mówiony (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;	- opracowuje redakcyjnie własny tekst - dokonuje uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminuje przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi, - sporządza przypisy; - tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki	- wykonuje różne działania na tekście cudzym - streszcza, parafrazuje, sporządza konspekt, cytuje - przygotowuje wypowiedź - wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, - analizuje temat, - wybiera formę kompozycyjną, - sporządza plan wypowiedzi, - dobiera właściwe słownictwo;	- stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, - zdaje sobie sprawę z ich wartości i funkcji, - wystrzega się nieuczciwych zabiegów erystycznych; - stawia tezę lub hipotezę, - dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, - dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, - podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, - przeprowadza prawidłowe wnioskowanie;	- publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu, w tym także tempo mowy i doność głosu;

b) Świadomość językowa. Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się podstawowym słownictwem - rozumie pojęcie znaku językowego, który ma treść i znaczenie - wymienia różne słowniki języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się różnorodnym słownictwem - na przykładach wyjaśnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu = posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> - operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych - wymienia typy znaczeń wyrazów, podając przykłady - określa znaczenie realne i etymologiczne wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> - operuje słownictwem rozwiniętym i profesjonalnym - odróżnia definicję naukową od nienaukowej - charakteryzuje i porównuje różne słowniki języka polskiego oraz zawarte w nich definicje słów. 	<ul style="list-style-type: none"> - buduje definicja i hasła encyklopedyczne wskazanych pojęć

II. Kryteria oceny osiągnięć ucznia – wiadomości i umiejętności odpowiadające kolejnym ocenom

NIEDOSTATECZNY – nie spełnia kryteriów na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ

KRYTERIA OGÓLNE:				
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNA, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY– to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
<ul style="list-style-type: none"> • ma niepełną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej • zna i poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu nauki o języku, historii i teorii literatury • zna treść omawianych tekstów kultury, streszcza utwory fabularne, charakteryzuje bohaterów • określa tematykę i problematykę omawianego utworu • umie zaprezentować podstawowe wiadomości o epokach literackich (ramy czasowe, światopogląd epoki, najważniejsze hasła i ideały, kierunki artystyczne, typowe gatunki) • podejmuje próby publicznego zabierania 	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe zasady poprawności językowej • rozróżnia odmiany stylowe polszczyzny oraz rodzaje stylizacji • zna podstawowe funkcje tekstów językowych • rozróżnia językowe środki perswazji i manipulacji) • podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu, wskazuje główne wątki w utworze • odczytuje sens utworu, uwzględniając kompozycję i słowa – klucze • dostrzega związki między literaturą a innymi dziełami sztuki • zna style w sztuce i 	<ul style="list-style-type: none"> • ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w sytuacjach typowych • dobrze zna treść i problematykę omawianych lektur i innych tekstów kultury • zna i respektuje zasady poprawności i normy językowej • rozpoznaje środki stylistyczne, określa ich funkcje w utworze oraz stosuje je w sposób świadomy we własnych wypowiedziach • dokonuje pogłębionej analizy i interpretacji tekstu • rozpoznaje typ nadawcy i adresata utworu • umieszcza interpretowany tekst w kontekście biograficznym, filozoficznym, 	<ul style="list-style-type: none"> • ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w sytuacjach problemowych • szczegółowo zna treść i problematykę omawianych lektur • zna zasady retoryczne dotyczące kompozycji tekstu • rozpoznaje cechy stylu i języka w poznawanych utworach • dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji tekstu • umieszcza interpretowany tekst w różnych kontekstach • analizuje kreację i elementy świata przedstawionego utworu • porównuje aspekty analizowanego/analizowanych dzieła/dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową, posługuje się nimi w różnych trudnych sytuacjach problemowych • zna teksty z poziomu podstawowego i rozszerzonego oraz inne – poznane w trakcie własnej lektury • krytycznie analizuje i interpretuje tekst • zna przemiany zachodzące w obrębie poszczególnych gatunków literackich • funkcjonalnie wykorzystuje różne konteksty w interpretacji utworu • rozpoznaje znaki tradycji • redaguje własną wypowiedź zgodnie z regułami gatunkowymi i funkcją • świadomie dobiera środki językowe w wypowiedzi

<p>głosu</p> <ul style="list-style-type: none"> • mówi i pisze na zadany temat w sposób komunikatywny, przestrzegając podstawowych zasad poprawności i kompozycji • sporządza notatki z lekcji zawierające główne omawiane treści 	<p>rozpoznaje ich cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • umieszcza interpretowany tekst w kontekście historycznoliterackim • przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju, obrazu kultury materialnej) określonej epoki literackiej • zabiera głos na temat, formułuje opinie, stosuje zasady etykiety językowej • pisze dłuższe wypowiedzi, zachowując zasady poprawności językowej i kompozycji • zna reguły gatunkowe zadanej formy wypowiedzi, potrafi je stosować • słucha ze zrozumieniem, notuje selektywnie i funkcjonalnie 	<p>religijnym, itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje elementy świata przedstawionego utworu • rozpoznaje wykładniki ironii, groteski, komizmu, patosu • rozpoznaje konwencje stylistyczne • rozpoznaje motywy, symbole, toposy, aluzje literackie • krytycznie i samodzielnie zbiera materiały na wybrany temat, korzystając z różnych źródeł • syntetyzuje i porządkuje zgromadzone informacje • planuje swoją wypowiedź, sporządzając plan, konspekt, notatkę • dostosowuje formę wypowiedzi do okoliczności, tematu i osoby adresata • tworzy w pełni samodzielnie i ze świadomością wyznaczników gatunkowych takie wypowiedzi pisemne jak: referat, rozprawka, recenzja, esej, felieton, esej interpretacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia i wartościuje postawy wyrażane w poszczególnych dziełach literackich • rozpoznaje nawiązania intertekstualne • rozpoznaje związki między tekstem literackim a rzeczywistością pozaliteracką (językiem i historią poszczególnych epok) • rozpoznaje i ocenia procesy zachodzące w kulturze i wzajemne wpływy poszczególnych stylów, prądów i epok • pisze tekst w określonym stylu • gromadzi i selekcjonuje literaturę przedmiotu wg określonych kryteriów 	<p>ustnej i pisemnej podejmuje własne próby literackie</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w konkursach i olimpiadach polonistycznych
---	--	---	--	---

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE- PIERWSZE PÓŁROCZE:				
Uczeń zna pojęcia związane z epokami i ma określone umiejętności:				
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNĄ, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY – to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
ROMANTYZM – O EPOCE				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>romantyzm, irracjonalizm, naród, indywidualizm, młodość, bunt, ludowość</i> • wskazuje wydarzenia wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>panteizm, orientalizm, preromantyzm, burza i napór</i> • wskazuje i objaśnia daty wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego oraz europejskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze dzieła preromantyzmu europejskiego • opisuje specyfikę romantyzmu polskiego • wypowiada się na temat życia i twórczości George’a Byrona 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wydarzeń historycznych, które miały wpływ na kształtowanie się nowej epoki • przedstawia postać Napoleona i jego wpływ na kształtowanie się nowej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje specyfikę życia codziennego w romantyzmie • charakteryzuje zjawisko dandyzmu
* <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>subiektywizm, idealizm, teza, antyteza, synteza</i> • wskazuje filozofa, którego poglądy są reprezentatywne dla epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>metafizyka, mesjanizm</i> • charakteryzuje ogólne tendencje filozoficzne epoki • czyta ze zrozumieniem fragment dzieła Hegla <i>Wykłady z filozofii dziejów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje najważniejsze tezy filozofii Hegla • wyjaśnia istotę triady Hegla 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy przyczyny popularności mesjanizmu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje poglądy filozoficzne Johanna Gottlieba Fichtego na podstawie informacji dostępnych w podręczniku oraz innych źródłach
* <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>pejzaż, ogród romantyczny</i> • rozpoznaje pejzaż i ogród romantyczny na przykładach • wskazuje najważniejsze dzieła sztuki romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>historyzm, neogoty, walterscotyzm</i> • wymienia cechy charakterystyczne stylu romantycznego i objaśnia je na przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki romantycznej • opisuje twórczość kluczowych artystów romantycznych (Henry’ego Fuseli, Caspara Davida Friedricha, Francisca Goi) 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje romantyczne dzieło sztuki • omawia wpływ gotyku na sztukę renesansu • charakteryzuje specyfikę teatru romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy pejzażu romantycznego • charakteryzuje ogólnie polskie malarstwo romantyczne • wypowiada się na temat muzyki romantycznej
ROMANTYZM – TEKSTY Z EPOKI				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>bohater romantyczny, bohater</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>ludowość, orientalizm, fantastyka, groza,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>frenetka, powieść poetycka, gawęda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>teodycea, ironia romantyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje specyfikę

	<i>werterowski, bohater bajroniczny, ballada, epopeja narodowa, dramat romantyczny</i>	<i>mesjanizm, walenrodzizm</i> • charakteryzuje różne typy bohatera romantycznego	<i>szlachecka</i> • określa rolę wątków irracjonalnych w twórczości romantyków	• określa rolę wyobraźni i natchnienia w twórczości romantyków	romantycznych gatunków literackich
*	• orientuje się w twórczości Johanna Wolfganga Goethego i Fryderyka Schillera • streszcza fragment prozy Johanna Wolfganga Goethego • omawia treść wiersza <i>Do radości</i>	• orientuje się w najważniejszych wątkach <i>Cierpień młodego Wertera</i> • odnajduje w wierszu Schillera elementy oświeceniowe i romantyczne	• wyjaśnia zasadność użycia powieści epistolarnej dla przedstawienia losów Wertera • wskazuje w powieści elementy zapowiadające romantyzm • analizuje wiersz <i>Do radości</i>	• opisuje wpływ powieści Goethego na kulturę i obyczajowość pierwszej fazy romantyzmu w Europie • formułuje własne zdanie na temat zasadności użycia tekstu wiersza Fryderyka Schillera jako hymnu Unii Europejskiej	• interpretuje <i>Cierpienia młodego Wertera</i> , odnosząc je do malarstwa i filozofii romantycznej
	• Charakteryzuje bohaterów <i>Fausta</i> , • wyjaśnia pojęcie faustyzmu, • zna główne cytaty z utworu • rozpoznaje wartości uniwersalne	• Charakteryzuje cechy <i>Fausta</i> jako dramatu i określa konwencję utworu • Odczytuje symboliczne znaczenie archetypów i toposu (wędrowni, wiecznej młodości, krzewienia postępu) • Określa koncepcję zła	• Wyjaśnia, czym jest mit człowieka faustycznego i wskazuje przykłady jego funkcjonowania we współczesnej kulturze	• Wskazuje obecność mitu faustycznego w różnych tekstach kultury • Porównuje budowę <i>Fausta</i> z budową tragedii antycznej	• Porównuje sposób ukazania szatana w różnych źródłach • Rozpoznaje sposób przekomponowania tradycji biblijnej
	• interpretuje <i>Odę do młodości</i> jako manifest młodych • wykorzystuje w interpretacji <i>Ody</i> konteksty: biograficzny o historyczny • określa funkcje środków stylistycznych • dostrzega apoteozę buntu i rewolucji	• odnajduje w utworze hasła i idee filomackie • odczytuje utwór w kontekście sporu młodych z klasykami • wskazuje cechy ody i ich przetworzenie przez Mickiewicza • interpretuje treści alegoryczne • wskazuje cechę budowy: antytezę	• interpretuje motyw lotu i skrzydeł, wskazując ich tradycje kulturowe • w interpretacji wykorzystuje wiadomości o konwencji gatunku • wskazuje cytaty ważne dla kultury polskiej	• wskazuje filozoficzne konteksty • rozpoznaje obecność motywów mitycznych i biblijnych • szerzej przedstawia polemikę romantyków z klasykami	• porównuje z odą Schillera pod względem problematyki i poetyki
*	• charakteryzuje postać Wertera, odnosząc się do utworu	• wskazuje sentymentalne i romantyczne cechy bohatera i powieści	• sytuuje <i>Cierpienia młodego Wertera</i> wśród tendencji i zjawisk kultury europejskiej	• charakteryzuje powieść epistolarną i jej miejsce w kulturze europejskiej	• wykorzystuje w interpretacji kontekst

	<ul style="list-style-type: none"> opisuje jego uczucia i przeżycia wewnętrzne analizuje źródła cierpień bohatera definiuje: werteryzm, Weltschmerz 	<ul style="list-style-type: none"> określa źródła tragizmu bohatera analizuje obrazy przyrody, odnosząc je do stanów psychicznych bohatera definiuje: werteryzm, powieść epistolarna, romantyczny kochanek, romantyczny indywidualizm charakteryzuje bohatera werterowskiego jako nowy typ bohatera 	<p>XVIII wieku</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wzorzec miłości przedstawionej w utworze wymienia lektury Wertera i ich przekaz porównuje systemy wartości Wertera i Alberta 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji konteksty: biograficzny, literacki wskazuje związki formy powieści i sposobu prowadzenia narracji 	<p>filozoficzny</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje kontekst romantycznej epistolografii (Kraśiński) syntetycznie charakteryzuje wpisany w utwór obraz świata, społeczeństwa i natury
*	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>ballada</i>, <i>poeci jezior</i> czyta ze zrozumieniem, zamieszczone w podręczniku wiersze 	<ul style="list-style-type: none"> omawia stosunek poetów romantycznych do przyrody na podstawie treści utworów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia kreację podmiotu lirycznego w wierszu romantycznym na przykładzie podanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wiersze zamieszczone w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różnice pomiędzy powieścią gotycką a powieścią <i>Frankenstein</i>
	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>ballada</i>, <i>świat ponadzmysłowy</i>, <i>światopogląd empiryczny</i> relacjonuje treść ballady wypowiada się na temat życia i twórczości Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przedstawione w utworze idee oświeceniowe i romantyczne charakteryzuje bohaterkę ballady jako osobę obłąkaną 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcję ludu w balladzie interpretuje utwór jako manifest romantyzmu polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia balladę jako gatunek typowy dla światopoglądu romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje etap biografii Adama Mickiewicza, w którym powstał tekst odnosi postać Starca przedstawionego w balladzie do sylwetki Jana Śniadeckiego
*	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>bohater werterowski</i>, <i>księżki zbójckie</i> streszcza fragment IV cz. <i>Dziadów</i> zamieszczony w podręczniku relacjonuje treść IV cz. <i>Dziadów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje się w treści IV cz. <i>Dziadów</i> wyjaśnia, kim są postacie toczące dialog w cytowanym fragmencie opisuje miłość romantyczną 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia podział dramatu wymienia cechy miłości romantycznej zawarte we fragmentach porównuje postać Księdza jako antagonisty Gustawa ze Starcem z <i>Romantyczności</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje język fragmentów jako przykład stylu romantycznego omawia sens przestrogi, wygłoszonej przez Gustawa wyjaśnia funkcję ekspresji słownej w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje fragment utworu z <i>Romantycznością</i> wypowiada się na temat statusu ontologicznego Gustawa

	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Gustawa jako bohatera werterowskiego 		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy dramatu romantycznego 	<p>Gustawa</p> <ul style="list-style-type: none"> • zestawia Gustawa z tytułowym bohaterem <i>Cierpień młodego Wertera</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje <i>Śluby panieńskie</i> Fredry z IVcz. <i>Dziadów</i> jako kontrapunkt cierpień miłosnych Gustawa
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>sonet</i> • omawia treść sonetów zamieszczonych w podręczniku • wskazuje w utworach Adama Mickiewicza cechy gatunkowe sonetu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>Orient, orientalizm</i> • charakteryzuje obraz Orientu w wierszu <i>Bakczysaraj w nocy</i> • wiąże tematykę utworów z biografią Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sonety • omawia funkcje zastosowanych w utworach środków stylistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>pielgrzym</i> w kontekście zaprezentowanych utworów • w wierszu <i>Stepy akermzańskie</i> omawia kreację podmiotu mówiącego • w wierszu <i>Burza</i> opisuje kreację bohatera lirycznego pojawiającego się w ostatniej strofie 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi budowę sonetów Adama Mickiewicza do tradycji gatunku • porównuje sonet <i>Burza</i> z obrazem Théodore'a Géricault <i>Tratwa „Meduzy”</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść cz. III <i>Dziadów</i> • wyjaśnia terminy <i>improwizacja, mesjanizm, prometeizm, dramat romantyczny</i> • przedstawia obraz społeczeństwa polskiego na podstawie scen <i>Salon warszawski</i> i <i>Pan Senator</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>filomaci, filareci, martyrologia</i> • przedstawia okoliczności powstania cz. III <i>Dziadów</i> • omawia problem teodycei obecny w Wielkiej Improwizacji • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>prometeizm</i> na podstawie analizy Wielkiej Improwizacji • odczytuje znaczenie pojęcia <i>mesjanizm</i> w kontekście Widzenia Księdza Piotra • interpretuje symbolikę przypowieści Żegoty • prezentuje cechy dramatu romantycznego na przykładzie <i>Dziadów</i> cz. III • charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi treść scen więziennych do biografii Adama Mickiewicza • interpretuje przemianę Gustawa w Konrada • przedstawia wątki biblijne obecne w Widzeniu Księdza Piotra • dostrzega stylizację apokaliptyczną Widzenia Księdza Piotra • wyjaśnia słowa Wysockiego: <i>Nasz naród jak lawa...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje kreację Konrada podczas Wielkiej Improwizacji • przedstawia rolę Małej Improwizacji • omawia funkcję epizodu przedstawiającego historię pani Rollison • omawia stylizację apokaliptyczną obecną w Widzeniu Księdza Piotra • interpretuje <i>Ustęp</i> oraz <i>Do przyjaciół Moskali</i> z uwagi na obraz społeczeństwa rosyjskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje „pieśń wampiryczną” Konrada • porównuje sceny oniryczne w cz. III <i>Dziadów</i> • dyskutuje na temat dwóch postaw człowieka wobec Boga – Konrada i Księdza Piotra

<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść utworów [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] i [<i>Polaty się tzy...</i>] • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wyznanie autobiograficzne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób ukazania natury w wierszu [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] • opisuje sposób przedstawienia każdego z etapów życia podmiotu mówiącego w wierszu [<i>Polaty się tzy...</i>] 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kreację podmiotu mówiącego w obu utworach • określa rolę paralelizmu w wierszu [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] i klamry kompozycyjnej w wierszu [<i>Polaty się tzy...</i>] 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wiersze z uwagi na sposób ukazania przemijania • wypowiada się na temat działalności Adama Mickiewicza w ostatnich latach jego życia 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wiersza [<i>Polaty się tzy...</i>] w kontekście biografii Adama Mickiewicza • omawia odmiennosc obu liryków od dotychczasowej twórczości poety
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia w biografii Adama Mickiewicza • podaje tytuły omawianych utworów Adama Mickiewicza • prezentuje tematykę omawianych utworów Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje problematykę omawianych utworów Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje biografię Adama Mickiewicza • omawia znaczenie twórczości Adama Mickiewicza dla rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat twórczości Adama Mickiewicza w kontekście jego biografii • dyskutuje na temat znaczenia twórczości Adama Mickiewicza dla rozwoju literatury polskiej
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wyjaśnia pojęcia <i>Termopile</i>, <i>Cheronea</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie wiersza symbolikę Termopil i Cheronei w odniesieniu do historii Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kreację podmiotu mówiącego w utworze • odczytuje znaczenie symboli użytych w utworze <i>czerepu rubasznego</i>, <i>duszy anielskiej</i> i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza opinię podmiotu lirycznego o rodakach zawartą w <i>Grobie Agamemnona</i> • omawia odwołania mitologiczne w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat obrazu Polaków zawartego w <i>Grobie Agamemnona</i> oraz jego ponadczasowości
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wyjaśnia terminy <i>hymn</i>, <i>nostalgia</i>, <i>emigrant</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relację pomiędzy zastosowanym gatunkiem literackim a treścią wiersza • określa funkcję epifory zastosowanej w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje kreację podmiotu lirycznego • analizuje sposób przedstawienia natury przez Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób tworzenia nastroju w wierszu • interpretuje utwór w kontekście biografii Juliusza Słowackiego oraz w wymiarze uniwersalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat losu emigranta • dokonuje analizy porównawczej <i>Hymnu</i> Juliusza Słowackiego i <i>Stępów akermaskich</i> Adama Mickiewicza

*	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść podanych fragmentów oraz całości utworu • podaje genezę i znaczenie imienia <i>Kordian</i> • wskazuje cechy charakterystyczne Kordiana jako bohatera romantycznego • wyjaśnia pojęcie <i>winkelriedyzm</i> • charakteryzuje głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje głównego bohatera na podstawie fragmentu monologu na szczycie Mont Blanc • omawia stanowisko Prezesa na podstawie fragmentu aktu III • wskazuje przyczyny omdlenia Kordiana • przedstawia cechy bohatera werterowskiego w postaci Kordiana • wyjaśnia znaczenie opowieści Grzegorza • przytacza argumenty przeciwników oraz zwolenników zamachu na cara • wymienia cechy dramatu romantycznego na podstawie <i>Kordiana</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje symbolikę miejsca, z którego bohater wygłasza monolog • przedstawia reakcję Kordiana na decyzję spiskowych w kontekście jego monologu wygłoszonego na górze Mont Blanc • analizuje <i>Przygotowanie</i> w kontekście historii powstania listopadowego • omawia wpływ etapów podróży Kordiana na kształtowanie się światopoglądu bohatera • przedstawia koncepcję bohatera romantycznego zaprezentowaną w <i>Kordianie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje rolę Strachu i Imaginacji na podstawie analizy fragmentu sceny V aktu III • analizuje sposób tworzenia napięcia w prezentowanej scenie • porównuje winkelriedyzm Słowackiego z mesjanizmem Mickiewicza • analizuje rolę diabła w <i>Kordianie</i> • zestawia Kordiana z Konradem 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje fragment monologu na Mont Blanc z Wielką Improwizacją z III cz. <i>Dziadów</i> • interpretuje fragment monologu Kordiana w zestawieniu z obrazem Caspara Davida Friedricha <i>Wędrowiec nad morzem mgieł</i> • omawia ocenę powstania listopadowego według Juliusza Słowackiego i ustosunkowuje się do niej • przedstawia i analizuje dwa sposoby mówienia o powstaniu listopadowym – Adama Mickiewicza w III cz. <i>Dziadów</i> i Juliusza Słowackiego w <i>Kordianie</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia w biografii poety • podaje tytuły poznanych utworów Słowackiego • określa problematykę i temat <i>Hymnu</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia problematykę wybranych utworów wieszczki • wskazuje dominanty kompozycyjne liryków, sposoby wykreowania świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Słowackiego • charakteryzuje kreację podmiotu lirycznego • wyodrębnia obrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie twórczości Słowackiego dla rozwoju literatury polskiej • Rozpoznaje treści mistyczne i religijne w lirykach Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat poglądów Słowackiego o Polsce i Polakach w kontekście jego twórczości

	<i>Testamentu... i Rozłączenia</i>	<ul style="list-style-type: none"> kreśli wizerunek romantyka w lirykach Słowackiego wskazuje na malarskie sposoby przedstawienia morza 	<p>poetyckie i ich metaforyczne znaczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia podróże Słowackiego i ich literackie reminiscencje 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje językowe i stylistyczne wykładniki literackiej "rozmowy z Bogiem" 	<ul style="list-style-type: none"> bierze udział w dyskusji na temat znaczenia twórczości poety w rozwoju literatury polskiej
*	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę wybranych fragmentów <i>Beniowskiego</i> wyjaśnia, czym jest polemika literacka i odnajduje jej elementy w <i>Beniowskim</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kim jest osoba mówiąca w tekście rozpoznaje obecność ironii wskazuje cechy poematu dygresyjnego rozpoznaje środki wyrazu artystycznego i określa ich funkcje przedstawia na podstawie <i>Beniowskiego</i> program poetycki Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega ironia romantyczna wyjaśnia, na czym polega oktawa wskazuje środki służące ironii romantycznej w <i>Beniowskim</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób wykreowania własnego wizerunku wskazuje związki poematu dygresyjnego z eposem wyjaśnia, na czym polega romantyczny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rozbijania konwencji literackiej w <i>Beniowskim</i> porównuje sposób przedstawienia siebie w <i>Beniowskim</i> z innym autoportretem romantycznym
*	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia tematykę omawianych wierszy Cypriana Norwida określa rodzaj liryki i adresata w utworach <i>Fortepian Szopena</i> i <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> orientuje się w treści utworu, do którego nawiązuje wiersz <i>W Weronie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli utwór <i>Fortepian Szopena</i> na części tematyczne omawia tradycje pogrzebowe przedstawione w rapsodzie określa sposób, w jaki wiersz <i>W Weronie</i> odwołuje się do utworu Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki stylistyczne zastosowane w wierszu <i>Fortepian Szopena</i> i określa ich funkcje odczytuje znaczenie motta w kontekście całego utworu interpretuje sposób przedstawienia pochówku generała określa funkcję użytych w rapsodzie wyróżników graficznych podaje funkcje środków stylistycznych zastosowanych w wierszu <i>W Weronie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje symbole użyte w wierszu <i>Fortepian Szopena</i> omawia koncepcję sztuki przedstawioną w <i>Fortepianie Szopena</i> analizuje sposób, w jaki Norwid osiągnął w rapsodzie nastrój żałoby interpretuje przesłanie utworów <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> oraz <i>W Weronie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersze Norwida w kontekście konwencji romantycznej –czym nawiązują i czym się od niej odróżniają w odniesieniu do wiersza <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> podejmuje dyskusję o roli wybitnych jednostek w świecie

ROMANTYZM – NAUKA O JĘZYKU				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów <i>znaki naturalne</i> i <i>znaki konwencjonalne</i> • wskazuje różnice pomiędzy znakami naturalnymi a konwencjonalnymi • podaje przykłady znaków naturalnych i konwencjonalnych • przywołuje schemat komunikacyjny według Romana Jakobsona • wymienia funkcje języka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>symptomaty</i>, <i>ikony</i>, <i>kod</i>, <i>akt komunikacji</i>, <i>komunikat językowy</i> • tłumaczy różnicę pomiędzy stroną znaczącą a znaczoną znaku językowego • objaśnia elementy schematu komunikacyjnego Romana Jakobsona • prezentuje funkcje języka i ilustruje je przykładami • wymienia najważniejsze cechy stylu romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>kompetencja językowa</i>, <i>slang</i> • odnosi funkcje języka do konkretnych przykładów • omawia specyfikę współczesnego modelu komunikacji • wskazuje cechy stylu romantycznego na przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin <i>tabu językowe</i> i ilustruje go przykładami • tłumaczy zależność pomiędzy stylem romantycznym a obrazem świata, który on odzwierciedla 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje funkcje języka nieuwzględnione przez Jakobsona • omawia funkcję perswazyjną w wybranym przekazie reklamowym
ROMANTYZM – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE				
<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje opinie przedstawione w podanych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega różnica pomiędzy oceną romantyzmu Marii Janion i Witolda Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relację pomiędzy funkcjonowaniem paradygmatu romantycznego a kwestią niepodległości 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat funkcjonowania paradygmatu romantycznego we współczesnej Polsce w kontekście fragmentu książki Marii Janion • określa wpływ Adama Mickiewicza na tworzenie polskich mitów narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje opinię na temat paradygmatu romantycznego oraz wpływu Mickiewicza na kształtowanie się tożsamości narodowej
<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia najistotniejsze elementy tradycji romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski na tematy związane z literaturą romantyczną • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z romantyzmem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje odpowiednie konteksty interpretacyjne wywodzące się z romantyzmu • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące literatury romantycznej

ROMANTYZM – NAWIĄZANIA					
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wpływy kultury romantycznej w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje gatunki romantyczne funkcjonujące we współczesnej kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ romantyzmu na epoki późniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę światopoglądu romantycznego w dziejach kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat wpływu światopoglądu romantycznego na polską historię i kulturę
*	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zjawisko Wielkiej Emigracji • opisuje obraz Jerzego Dudy-Gracza <i>Wielka Emigracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia zjawiska Wielkiej Emigracji przez Jerzego Dudę-Gracza 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi definicję terminu <i>groteska</i> do dzieła Dudy-Gracza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własną opinię na temat obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • dyskutuje na temat zjawiska emigracji w kontekście swojej wiedzy na temat uchodźstwa popowstaniowego oraz obrazu Dudy-Gracza
DRUGIE PÓŁROCZE - POZYTYWIZM – O EPOCE					
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia etymologię terminu <i>pozytywizm</i> • wskazuje daty wyznaczające ramy epoki w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wydarzenia związane z datami wyznaczającymi ramy czasowe epoki w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów <i>scjentyzm, organicyzm, ewolucjonizm, utylitaryzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przemiany cywilizacyjne i społeczne, które ukształtowały epokę 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje życie codzienne w drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wskazane obrazy w kontekście wizerunku epoki
	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje daty wyznaczające ramy czasowe epoki w Polsce • wyjaśnia terminy <i>praca organiczna, praca u podstaw, asymilacja Żydów, emancypacja kobiet</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę w funkcjonowaniu terminu <i>pozytywizm</i> pomiędzy Europą a Polską • porównuje pozytywizm polski z europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>inteligencja</i> • opisuje przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje rolę powstania styczniowego w kształtowaniu się pozytywizmu polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat powstania styczniowego • analizuje poszczególne różnice pomiędzy pozytywizmem polskim a europejskim
	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment tekstu filozoficznego Auguste'a Comte'a <i>Rozprawa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze założenia filozofii Comte'a 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę filozofii pozytywnej 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje polską filozofię pozytywistyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • przybliża światopogląd pozostałych filozofów

	o duchu filozofii pozytywnej • wymienia najważniejsze założenia filozofii Comte'a				pozytywistycznych (Johna Stuarta Milla, Herberta Spencera, Hipolita Taine'a)
	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>realizm, naturalizm</i> • rozpoznaje realizm na przykładach • podaje tytuły przykładowych dzieł sztuki drugiej połowy XIX w.	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>akademizm, eklektyzm</i> oraz <i>malarstwo historyczne</i> i podaje przykłady dzieł realizujących te style • wymienia cechy charakterystyczne realizmu w malarstwie	• wyjaśnia technikę realizmu na wybranym przykładzie • wymienia najważniejszych polskich twórców drugiej połowy XIX w. (Józef Chełmoński, Aleksander i Maksymilian Gierymscy, Jan Matejko) oraz tytuły ich dzieł • omawia architekturę drugiej połowy XIX w.	• analizuje dzieło sztuki według wskazanych kryteriów • wyjaśnia przyczyny popularności malarstwa historycznego w Polsce • omawia specyfikę teatru drugiej połowy XIX w.	• wypowiada się na temat muzyki drugiej połowy XIX w. • analizuje i ocenia dzieła realistyczne oraz wybrane dzieło polskiego malarstwa historycznego
POZYTYWIZM – TEKSTY Z EPOKI					
*	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>nowela, opowiadanie, obrazek, powieść tendencyjna, realizm, powieść historyczna</i>	• omawia służebną rolę powieści tendencyjnej • przedstawia założenia poezji pozytywizmu w kontekście tradycji romantycznej	• analizuje przyczyny popularności gatunków epickich w drugiej połowie XIX w.	• analizuje przyczyny popularności powieści historycznej w Polsce	• prezentuje treść wybranej powieści realistycznej Stendhala, Dickensa, Tołstoja Flauberta bądź Balzaka
	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>publicystyka, retoryka</i> • streszcza zamieszczone w podręczniku fragmenty artykułów Aleksandra Świętochowskiego i Bolesława Prusa	• wskazuje w czytanych tekstach elementy światopoglądu pozytywistycznego • wymienia kryteria, według których Aleksander Świętochowski wyodrębnił dwie antagonistyczne grupy	• wyjaśnia przyczyny popularności prasy i publicystyki w drugiej połowie XIX w. • określa, w jakim znaczeniu Prus używa słów <i>naród, narodowy</i>	• analizuje retoryczną funkcję przytoczeń znajdujących się na początku artykułu Świętochowskiego • podejmuje dyskusję dotyczącą postulatów Aleksandra Świętochowskiego i Bolesława Prusa	• bierze udział w dyskusji na temat roli prasy i publicystyki we współczesnym świecie
	• wyjaśnia termin <i>sonet</i> • prezentuje treść omawianych wierszy Adama Asnyka: <i>Do młodych</i> oraz	• odnajduje w wierszu <i>Do młodych</i> elementy programu pozytywistycznego • prezentuje opinię na temat	• interpretuje przesłanie wiersza <i>Do młodych</i> • analizuje <i>Sonet</i>	• analizuje sposób przedstawienia miłości w <i>Sonecie</i>	• dokonuje analizy porównawczej wierszy Adama Asnyka <i>Do młodych</i> i

	<p><i>Sonety</i></p> <ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj liryki obu utworów 	<p>pozytywistów i romantyków przedstawioną w wierszu <i>Do młodych</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje w <i>Sonecie</i> cechy charakterystyczne dla tego gatunku literackiego 			<p>Adama Mickiewicza <i>Oda do młodości</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> Dokonyuje opisu mogiły powstańczej na podstawie <i>Gloria victis</i> Orzeszkowej 	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje sakralizację mogiły Określa cechy języka ezopowego 	<ul style="list-style-type: none"> Zna pojęcie heroizacji i deheroizacji i wskazuje jej elementy w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> Analizuje środki ukształtowania przestrzeni Wskazuje środki stylizacyjne: archaizacja, biblizmy, baśniowość 	<ul style="list-style-type: none"> Porównuje obraz powstania w <i>Gloria victis i Rozdzióbią nas kruki, wrony</i> Rozumie i wyjaśnia konteksty biograficzne, historyczne i malarskie obu dzieł
	<ul style="list-style-type: none"> Określa gatunki obecne w <i>Potopie</i> Charakteryzuje powieść historyczną omawia ujęcie wojny charakteryzuje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> Charakteryzuje inne gatunki w <i>Potopie</i> Wskazuje typy powieści historycznej i je omawia Omawia cechy eposu w <i>Potopie</i> Ujmuje wojnę jako świętość Zestawia bohaterów z bohaterami romantycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia tło historyczne powieści Omawia mit kompensacyjny w XIX wieku Omawia sens przemiany Kmicica Charakteryzuje magnaterię i sens jej ujęcia 	<ul style="list-style-type: none"> Wskazuje interpretację historii w <i>Potopie</i> Rozpoznaje zabiegi stylistyczno-kompozycyjne i je ocenia Ujmuje krytycznie wizję świata w powieści Zestawia kreacje bohaterów z filmowym ich wizerunkiem 	<ul style="list-style-type: none"> Ujmuje <i>Potop</i> w polemicznym kontekście Gombrowicza Wyjaśnia pojęcie "twórczej zdrady"
*	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia utwory literatury kresowej Zestawia <i>Nad Niemnem</i> z <i>Panem Tadeuszem</i> Wskazuje cechy epopei 	<ul style="list-style-type: none"> Wskazuje elementy budujące mit kresowy Wiąże wybory bohaterów z ideałami pozytywizmu Opisuje składniki budujące obraz dwóch mogił 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretuje opisy przyrody i ich symbolikę Wyjaśnia sens dwóch mogił Omawia Justynę jako emancypantkę 	<ul style="list-style-type: none"> Analizuje słownictwo kresowe Wskazuje mitotwórcze elementy powieści Wyjaśnia zabieg milieu 	<ul style="list-style-type: none"> Omawia <i>Nad Niemnem</i> na tle wielkiego realizmu zachodnioeuropejskiego

	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia obraz szlachty i jej rolę w państwie • Wskazuje elementy realizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje elementy powieści tendencyjnej • Omawia sens konfliktu pokoleniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia język ezopowy 	<ul style="list-style-type: none"> • Zestawia film z powieścią 	<ul style="list-style-type: none"> • Umiejscawia film w kontekście historycznym
	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragment felietonu Bolesława Prusa <i>Kroniki tygodniowe</i> zamieszczonego w podręczniku • wyjaśnia znaczenie terminu <i>felieton</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje cechy felietonu we fragmencie <i>Kronik tygodniowych</i> • wymienia problemy społeczne, o których pisze autor felietonu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje funkcję komizmu we wskazanym fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przyczyn popularności felietonu we współczesnej prasie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy felietonu w wybranym tekście współczesnym
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść <i>Lalki</i> Bolesława Prusa • charakteryzuje warstwy społeczne przedstawione w <i>Lalce</i>: arystokrację, kupiectwo niemieckie, żydowskie, polskie, inteligencję, biedotę • wyjaśnia znaczenie terminów <i>powieść dojrzałego realizmu</i>, <i>świat przedstawiony</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>retrospekcja</i> • omawia świat przedstawiony powieści • odnajduje w powieści elementy światopoglądu pozytywistycznego • opisuje <i>Lalkę</i> jako powieść dojrzałego realizmu • omawia kompozycję powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia idealizm trzech bohaterów: Ignacego Rzeckiego, Stanisława Wokulskiego i Juliana Ochockiego • omawia sposób ukazania miłości przez Prusa • analizuje losy i postawę głównego bohatera jako postaci tragicznej oraz w kontekście światopoglądu pozytywistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje narrację w <i>Lalce</i> • interpretuje tytuł powieści • odnajduje w powieści topos <i>theatrum mundi</i> i go omawia • analizuje postać Izabeli Łęckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje powieść pod kątem stosunku Prusa do idei pozytywistycznych • podejmuje dyskusję na temat sposobu zakończenia powieści • odnajduje w <i>Lalce</i> elementy języka ezopowego
	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia z biografii Bolesława Prusa • podaje tytuły utworów pisarza • prezentuje ogólnie tematykę twórczości Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę poznanych utworów Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie twórczości Bolesława Prusa w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat poglądów Prusa w kontekście jego twórczości • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia twórczości Prusa w rozwoju literatury polskiej
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść <i>Zbrodni i kary</i> Fiodora Dostojewskiego • charakteryzuje szczegółowo główne postaci powieści: 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia teorię Raskolnikowa, która popchnęła go do zbrodni • analizuje przyczyny popełnienia zbrodni przez głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia miejsca akcji (Petersburga) oraz wpływ przestrzeni na głównego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie snów dla wymowy powieści • omawia koncepcję człowieczeństwa zawartą w 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat współczesnych problemów

	<p>Raskolnikowa i Sonię, drugoplanowe umie przedstawić ogólnie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje okoliczności zbrodni i główne motywy • dostrzega realizm powieści i jego funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega polifoniczność powieści • Wskazuje rolę Biblii w decyzjach Raskolnikowa • omawia cechy powieści psychologicznej 	<p>bohatera</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje konflikt rozumu i wiary uosobiony w postaciach Rodiona Raskolnikowa i Soni <p>Omawia schemat powieści detektywistycznej i widoczne odstępstwa</p>	<p><i>Zbrodni i karze</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje postać Arkadiusza Swidrygajłowa jako sobowtóra Rodiona Raskolnikowa 	<p>etycznych w kontekście filozofii Raskolnikowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnosi światopogląd głównego bohatera do współczesnych koncepcji filozoficznych
*	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza powieść Balzaka • charakteryzuje XIX-wieczne społeczeństwo francuskie na podstawie <i>Ojca Goriota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy powieści realistycznej na podstawie utworu Balzaka 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę realizmu topograficznego w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie powieści omawia wpływ środowiska na charakter człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje opis Paryża w <i>Ojcu Goriocie</i> z opisem Warszawy w <i>Lalce</i> • dyskutuje na temat dylematów młodych ludzi, którzy wkraczają w dorosłe życie
POZYTYWIZM – NAUKA O JĘZYKU					
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i klasyfikuje odmiany języka narodowego • odróżnia odmianę nieoficjalną języka od oficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe dialekty polszczyzny • wyjaśnia przyczyny powstania języków środowiskowych i zawodowych • podaje cechy stylu pozytywistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są spowodowane różnice w języku polskim • charakteryzuje styl literatury pozytywistycznej na przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób styl literatury pozytywistycznej odzwierciedla światopogląd epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania
POZYTYWIZM – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje opinie np. Józefa Bocheńskiego i Jerzego W. Borejszy na temat pozytywizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy tekstami obu autorów • przedstawia stosunek Józefa Bocheńskiego do filozofii Auguste'a Comte'a 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje różnice w postrzeganiu pozytywizmu przez obu autorów • na podstawie tekstu Borejszy omawia pozytywną rolę pozytywizmu w budowaniu tożsamości narodowej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję dotyczącą roli pozytywizmu w rozwoju kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania

<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat pozytywizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia najistotniejsze elementy tradycji pozytywistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski dotyczące zagadnień związanych z literaturą pozytywistyczną • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa pozytywizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z pozytywizmem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje odpowiednie konteksty interpretacyjne wywodzące się z pozytywizmu • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa pozytywistycznego
POZYTYWIZM – NAWIĄZANIA				
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje obecność utworów i tematów pozytywistycznych we współczesnej kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje ślady materialne epoki pozytywizmu w otaczającym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy światopoglądu pozytywistycznego we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia aktualność pozytywistycznych koncepcji dotyczących literatury i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrany utwór, w którym widoczny jest wpływ tematu, motywu, światopoglądu bądź utworu pozytywistycznego
<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragment prozy Stefana Chwina • porównuje biografie Stanisława Wokulskiego i Stacha W. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje współczesne realia obecne we fragmencie tekstu Chwina 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest parafraza na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zabiegi językowe zastosowane przez pisarza i określa ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu tworzenia parafraz literackich
Zasady ortograficzne				
<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia cztery główne zasady ortograficzne • Zna pojęcie normy językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosuje poprawną pisownię wyrazów, uzasadniając właściwą zasadą • Wyjaśnia, czy jest uzus w ortografii 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozstrzyga wątpliwości ortograficzne, posługując się słownikami • Wykorzystuje wiedzę o zasadach ortograficznych w 	<ul style="list-style-type: none"> • Wie, czym zajmuje się Rada Języka Polskiego • Koryguje cudze błędy, odwołując się do zasobów słownikowych i 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i tłumaczy mechanizm powstawania błędów na bazie historycznej

	<ul style="list-style-type: none"> Odróżnia błąd językowy od innowacji 	pracy nad tekstem własnym	internetowych	
--	---	---------------------------	---------------	--

III. Przedmiotem oceniania są wiadomości, umiejętności oraz postawy ucznia na lekcjach języka polskiego, a zwłaszcza:

- wypowiedzi ustne na zadany temat;
- prace pisemne sprawdzające opanowanie wiadomości i umiejętności w różnej formie (wypracowanie, sprawdzian wiadomości, sprawdzian wiedzy o języku, dyktando, test sprawdzający umiejętność czytania ze zrozumieniem, analiza i interpretacja utworu itp.);
- prace pisemne domowe;
- praca ucznia na lekcji (udział w dyskusji, recytacje, aktywność itp.);
- wykonywanie zadań domowych w różnej formie (notatka, samodzielna interpretacja tekstu, przygotowanie/wyszukanie utworów lub ich fragmentów na zadany temat, projekt i prezentacja itp.);
- wykonywanie dodatkowych zadań samodzielnie przez ucznia (prezentacje wyszukanych i opracowanych materiałów źródłowych, referaty itp.);
- kartkówki sprawdzające wiadomości z ostatnich trzech tematów lekcyjnych;
- sprawdziany znajomości lektur;

IV. Kryteria oceniania prac pisemnych w formie wypracowania oraz wypowiedzi ustne przygotowujące do matury:

W oparciu o kryteria zapisane w Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego na stronie:

https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informatory/Informator_EM2023_jezyk_polski_PP.pdf

będą oceniane następujące prace:

- rozprawka - poziom podstawowy
- interpretacja utworu poetyckiego - poziom podstawowy
- wypowiedź argumentacyjna - poziom rozszerzony
- interpretacja porównawcza - poziom rozszerzony
- dłuższa wypowiedź monologowa ustna

Obowiązuje następujący przelicznik punktów na oceny:

str. 22

100-99% - celujący
 98-90% - bardzo dobry
 89-75% - dobry
 74-60% - dostateczny
 59 -50% - dopuszczający
 49-0% - niedostateczny

V. Ujednolicony sposób oceniania sprawdzianów, prac klasowych, wypracowań, czytania ze zrozumieniem, lekturówek:

100-99% - celujący
 98-90 % - bardzo dobry
 89-75% - dobry
 74-60% - dostateczny
 59 -50% - dopuszczający
 49-0% - niedostateczny

Przy ustalaniu oceny bieżącej z innych form sprawdzających umiejętności i wiedzę nauczyciel stosuje ustalony wcześniej i podany uczniom sposób przeliczania punktów na oceny bieżące, uwzględniając stopień trudności zadań. Może on się różnić od wymienionego wyżej.

VI. Szczegółowe kryteria oceniania dłuższej wypowiedzi ustnej (omówienie wskazanego tematu, zagadnienia itp.)

DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY – to, co na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ, a ponadto:	DOBRY – to, co na ocenę DOSTATECZNĄ, a ponadto:	BARDZO DOBRY – to, co na ocenę DOBRĄ, a ponadto:	CELUJĄCY – to, co na ocenę BARDZO DOBRĄ, a ponadto:
<ul style="list-style-type: none"> – uczeń przedstawia podstawowe informacje (zagadnienia, utwory, postacie, terminy) – wyjaśnia pojęcia w sposób odtwórczy i niepełny – potrafi przedstawić temat przynajmniej w 50% – dopuszczalne błędy rzeczowe i 	<ul style="list-style-type: none"> – uczeń w większości zna, rozumie i przedstawia informacje związane z tematem – prawidłowo lokalizuje utwory i postacie – wyjaśnia terminy i pojęcia w sposób odtwórczy, lecz 	<ul style="list-style-type: none"> – temat omówiony w sposób wyczerpujący, wykorzystane ważne wiadomości – przedstawianie tekstów w sposób problemowy – materiał rzeczowy dobierany trafnie, interpretowany i komentowany prawidłowo 	<ul style="list-style-type: none"> – zagadnienie omówione w sposób pełny, pogłębiony, – uczeń zna, dobrze rozumie i obszernie przedstawia materiał (fakty, pojęcia, utwory, zagadnienia) w ścisłym związku z tematem – wykorzystuje konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> – uczeń dąży do erudycyjności wypowiedzi – wychodzi poza treści programowe – cytuje, przytacza, powołuje się na sądy i opinie autorytetów – oryginalna forma,

<p>odchodzenie od tematu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypowiedź krótka, fragmentaryczna – uczeń przedstawia fakty, postacie, teksty itp. w dowolnej, często przypadkowej kolejności, jednak w sposób niezakłócający zrozumiałości wypowiedzi – uczeń stara się mówić polszczyzną oficjalną – stara się zachować styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej – dopuszczalne błędy językowe w stopniu niezakłócającym komunikatywności wypowiedzi – słownictwo ubogie 	<p>własnymi słowami</p> <ul style="list-style-type: none"> – podejmuje próbę interpretowania omawianych tekstów kultury – stara się uzasadniać własne sądy i opinie – stwierdzenia odnosi do konkretnych utworów – popełnia drobne błędy rzeczowe, odchodzi od tematu – wypowiedź krótka, ale zawierająca kluczowe dla zagadnienia informacje – wypowiedź na ogół uporządkowana – uczeń stara się zachować logiczną kolejność przedstawiania wiadomości – styl na ogół poprawny, adekwatny do sytuacji komunikacyjnej; dopuszczalne błędy – niezbyt bogate, ale wystarczające słownictwo – dopuszczalne błędy językowe: składniowe, frazeologiczne – posługiwanie się terminologią niezbędną do omówienia tematu 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnianie sądów i stwierdzeń na podstawie utworów literackich i innych tekstów kultury – prezentowane zagadnienia (fakty, teksty, postacie itp.) mają ścisły związek z tematem – w wypowiedzi pojawiają się poprawnie zbudowane argumenty – wypowiedź zorganizowana, z wyraźnie zaznaczonym wstępem (punktem wyjścia, tezą itp.) i uporządkowanym rozwinięciem – widoczne dążenie do porządkowania i scalania informacji – wypowiedź w miarę płynna, komunikatywna – styl poprawny, zgodny z sytuacją komunikacyjną – język na ogół zgodny z normą polszczyzny mówionej (przeważnie poprawny w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii) – zróżnicowane słownictwo, stosowanie terminologii związanej z zagadnieniem – uczeń stara się przestrzegać etykiety językowej i stosuje środki językowe typowe dla określonej formy wypowiedzi ustnej (np. przemawianie, 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie kojarzy fakty i informacje, wyciąga wnioski – ocenia i wartościuje – poprawnie buduje argumenty i odnosi do omawianych tekstów kultury – przemyślana kompozycja wypowiedzi – wyraźnie zaznaczony punkt wyjścia i rozwijanie myśli w logiczny, konsekwentny sposób – przejrzystość i czytelność wyводу – zamknięcie wypowiedzi wnioskami – próby nadania wypowiedzi oryginalnej formy, funkcjonalnej wobec tematu – uczeń przestrzega zasad poprawności języka mówionego w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii i składni – przestrzega zasad etykiety językowej – posługuje się bogatym słownictwem, stosuje terminologię właściwą dla omawianego zagadnienia 	<p>funkcjonalna wobec tematu (np. z elementami happeningu)</p>
---	---	---	--	--

		<p>przekonywanie, zwracanie się do rozmówcy)</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje środki językowe podkreślających własne sądy i opinie – sygnalizuje przytaczania zdań (opinii, sądów) cudzych		
--	--	---	--	--